BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea — 12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 53 Vineri 24 Februarie 1939 — 12 Pagini — P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

Pentru agricultură

Cu prilejul unei solemnități desfășurate la Uniunea sindicatelor agricole, au fost examinate diferite chestiuni de însemnătate capitală pentru agricultura noastră.

Pornindu-se dela trista constatare că „în ziua când petrolul nu va mai da ce dă astăzi pentru bugetul statului, singură agricultura va fi capabilă să alimenteze exportul", s'au sugerat soluțiuni pentru punerea ei în cât mai mare valoare.

O idee îmbrățișată spontan și unanim a fost stăvilirea divizibilității loturilor mici.

Ținându-se seama de natalitatea rurală în cea mai mare parte a țării, divizibilitatea progresivă ar duce la urmări profund păgubitoare pentru cultura pământului și deci pentru economia națională. In acelaș timp, o populațiune prea vastă s'ar consacra în mod exclusiv unei ocupațiuni prea restrânse și prea puțin producătoare, expunându-se astfel la o existență precară pentru ea și inadmisibilă din punct de vedere social.

Un alt postulat de primă importanță este investirea agriculturei generale, pe de o parte, cu vite cât mai multe și cât mai bune, prin creșterea lor în condițiuni cu totul altele de cât cele actuale; pe de altă parte, cu extinderea la maximum a instrumentelor moderne, atât de precumpănitoare în ce privește cantitatea și calitatea produselor pământului.

Paralel cu sforțările necesare pentru realizarea gradată a acestor proecte de proporții considerabile, s'a preconizat legiferarea și aplicarea unor norme capabile să asigure întregei agriculturi, plugarilor mari și plugarilor mici, posibilități de valorificare pe piața mondială de așa fel, în cât pe viitor agricultura să se poată desvolta cât mai mult și să poată produce bugetului statului ceeace se așteaptă dela cea mai mare avuție a țării.

De sigur că mobilizarea tuturor bunelor intenții și a tuturor energiilor creiatoare în slujba acestei cauze de înalt interes național, ar constitui una din acțiunile cele mai folositoare și cele mai lăudabile.

A fost lansat cel mai mare crucișetor britanic

Londra, 21 (Rador). — Cel mai mare crucișetor britanic, „King George V" a fost lansat azi de Regele George VI la Walker on Tyne, în prezența a peste un milion de persoane.

Vasul are un deplasament de 35.000 de tone și face peste 23 de noduri. Vasul dispune de un avion care este lansat printr'o catapultă. Echipajul va fi de 1500 oameni. Vasul costă aproape 8 milioane lire sterline și va fi folosit ca vas amiral.

Este primul crucișetor construit în Marea Britanie în ultimii 14 ani.

SCRISORI DIN LONDRA

SPANIA

de AUGUR

Londra, Februarie

Diplomația italiană, după cum am socotit, n'a pierdut mult timp ca să îndrepte greșala de tactică săvârșită de ea, când a permis publicarea condițiilor de repatriere a legionarilor ei din Spania, uitând principala, și anume că plecarea e condiționată de însăși dorința generalului Franco. S'a publicat la Roma că legionarii vor pleca în ziua în care generalul Franco își va exprima dorința. Astfel, diplomația înțelegerii anglo-franceze pierde din nou folosul realizat grație acestei erori tactice.

Dar în fond, toate aceste nu reprezintă decât un interes mediocru. Mersul evenimentelor pare predestinat. Faptul important este că Parisul, ca și Londra, a hotărît să recunoască pe generalul Franco ca șef al guvernului legal spaniol. Dacă recunoașterea va fi anunțată azi sau mâine, faptul nu modifică întru nimic fondul chestiunei.

Se pune acum întrebarea, care va fi atitudinea britanică și franceză față de noul regim care se instaurează în întreaga Spanie. Nu avem mare speranță să obținem indicații precise în această privință dela diplomații noștri. Poate că nici ei nu știu cum vor decurge evenimentele.

Să încercăm deci să ghicim ce se va petrece. Să începem exercițiul nostru intelectual cu principiul independenței spaniole. Aceasta înseamnă că socotim pe spanioli în stare să hotărască ei înșiși în privința destinului lor. Nu numai că sunt capabili, dar și situația țării lor le permite să exercite această independență în mod liber.

Spania, prin numărul populației sale, prin situația sa geografică și prin resursele ei naturale, este chemată să devină o mare putere, dacă în adevăr noul ei regim o va împiedeca să recadă în letargia din trecut. Pe de altă parte spaniolilor le place independența. Sunt mândri și niciodată nu se vor pleca sub jugul unei influențe străine. Cum de s'au găsit oameni care ignorează în așa fel caracterul spaniolului încât să creadă că influența italiană asupra Spaniei liberate cu concursul legionarilor va putea dăinui?

Nu afirmăm că Spania naționalistă „va uimi lumea prin ingratitudinea ei". Dar socotim că Spania va renega tot ce este în opoziție directă cu idealul ei, al unei desăvârșite independențe. Mândria faimoșilor hidalgo, la urma urmei, este un lucru de care trebue să se țină seamă totdeauna.

Interesul britanic este tocmai de a trata Spania ca o putere

(Continuare in pag. 2-a)

LA FLOREASCA (București) — MIRON CONSTANTINESCU

FILME

— Cu cât te-ai ales?
— Cinci ani.
— Ai câștigat lotul cel mare!
Zeflemelele camarazilor nu-l dispun pe noul condamnat.
Retras într'un colț, el își plesnește degetele; apoi, se plimbă agitat, pe urmă, isbucnește în hohote de plâns.
După ce se liniștește, cedează insistențelor și se spovedește.
— Nu mă sperie pedeapsa... Dacă mă voi purta bine, poate va fi redusă... Dar mă înfioară ființa pentru care mi-am compromis cei mai frumoși ani și tot viitorul meu.
Deținutii îi oferă tutun și-l ascultă cu o atenție încordată, temându-se că întreruperile ar putea să-i lipsească de istorisirea unui caz inedit.
— Poveste tristă dar adevărată... Nu mi-ar fi trecut prin minte niciodată să fur... O iubiam însă cu atâta foc, în cât nu-i puteam refuza nimic... Spre a-i satisface dorințele crescânde, spre a n'o pierde, cum mă lăsa să înțeleg, m'am îndatorat cât am putut... Și când nu mi s'a mai dat, am luat... In serviciul meu, nu era greu... Aveau toți încredere în mine... Odată descriindu-i prăpastia în care mă voi prăvăli în ziua când totul se va descoperi, ea a zâmbit și a deschis o casetă... Am numărat cu degetele tremurânde șase sute de mii... Mă încuraja cu o dilemă al cărei cinism nu l-am pătruns în acea clipă: dacă nu te prinde, operezi înainte, și fondul crește; dacă se află, vei sta un an-doi în închisoare și apoi nu vom mai munci; ne vom odihni, vom călători... N'au trecut trei săptămâni și am fost arestat...
— Și ce face ea? Unde este? strigă arestații, amenințând cu pumnii în văzduh.
— S'a măritat cu un elev de administrație, care i-a tocat banii...

Don José

Japonia nu vrea să fie atrasă într'un conflict european

Declarațiile președintelui consiliului privat al Japoniei in Camera Nobililor

Sub protecția armatei japoneze, chinezii din Wuchang se reîntorc la casele lor

Tokio, 21 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

După informațiuni din sursele cele mai bune, președintele consiliului privat, d. Hiranuma Kiciro, în cursul unei ședințe secrete a comisiei bugetare a Camerei Nobililor, din 17 Februarie, a dat asigurarea că acordul militar destinat să întărească pactul anti-kom. intern va fi îndreptat numai contra Kominternului.

D. Hiranuma a dat această asigurare la temerea exprimată de un deputat moderat ca nu cumva guvernul japonez să angajeze automat Japonia în nu importă ce întreprindere a celor doi parteneri ai ei din triunghi, de exemplu într'un conflict mediteranean.

D. Arita, ministrul afacerilor străine, a intervenit în acelaș sens.

Declarația d-lui Hiranuma este considerată în cercurile moderate „drept una din cele mai importante făcute în Dieta actuală, în domeniul diplomatic", — după părerea unei înalte personalități din aceste cercuri.

Totuș, informații foarte sigure, culese din aceleași cercuri, stabilesc că cabinetul Konoye ar fi fost pe punctul să semneze în luna Decembrie 1938 un acord foarte larg, propus de Reich și Italia. Până la sfârșit însă d. Konoye și-ar fi rezervat semnătura, când a devenit clar că acordul risca să atragă Japonia într'un conflict eventual contra Franței și Marei Britanii.

D. Hiranuma se opune, ca și d. Konoye, la o alianță generală necondiționată.

Din informațiile culese din cercurile politice reiese actualmente că 1) s'ar fi ajuns de acord în principiu cu privire la încheerea unui pact de asistență militară anti-komintern și că 2) între Roma, Berlin și Tokio conversațiile ar continua pentru a se elabora un text de compromis precizând sprijinul pe care guvernele din Roma și Berlin l-ar putea aștepta din partea guvernului din Tokio în anumite cazuri limitate în cari U. R. S. S. și Kominternul ar fi direct vizați.

Numeroase firme engleze

vor să colaboreze cu industria română

Serviciul special al „Universului"

Londra, 21 (Radio-Central). — „Financial News" află din cercurile din City că numeroase firme engleze tratează actualmente o însemnată colaborare a lor cu industria română.

Groaznică dramă familiară

Praga, 21 (Radio-Central). — In localitatea Tynec s'a întâmplat o groaznică nenorocire.

Femeea Reisinger având de lucru în curte, și-a așezat copilul, în vârstă de doi ani, în firida sobei, deasupra plitei. Copilul mișcându-se, a căzut pe plita încinsă și a fost carbonizat.

Femeea înapoindu-se în casă și văzând cele întâmplate, a suferit o criză de nebunie.

Delegațiile de ziariști ai Înțelegerii Balcanice depunând coroane pe mormântul Eroului necunoscut

Statuia lui Matei Corvin

Intr'o broșură apărută la Berlin sub titlul „Ein Volk hasst" (Un popor urăște), autorul ei, Peters Wolfgang, afirmă, între multe alte produse ale imaginației celor ce întrețin propaganda împotriva noastră, că Românii, porniți să distrugă toate urmele fostei dominații maghiare din Transilvania, „au îndepărtat din piața Clujului statuia Regelui Matei Corvin, opera sculptorului Fadrucz"...

Nu numai că această statue a rămas la locul ei, dar în aceeaș piață Românii au pus și „Lupoaica", simbolul latinității și al legăturei noastre cu Roma eternă. Dacă autorul broșurei „Ein Volk hasst" nu s'ar fi mărginit să reproducă din „Justice pour la Hongrie" — o publicație maghiară cu caracter de propagandă revizionistă — pretinsa distrugere a statuiei lui Matei Corvin din Cluj și ar fi controlat materialul, care probabil i s'a pus la dispoziție de cei care ne urăsc și ne ponegresc, ar fi putut să afle că poporul român nu urăște pe nimeni.

Apoi, dacă ar fi consultat pe istoricii din secolul XVI și chiar pe cei contimporani, putea să afle că fostul rege al Ungariei, Matei Corvin, a fost român de origină.

Cooperație interbalcanică

de I. VION

Imbunătățirea situației economice a țărănimii românești — care reprezintă 82 la sută din populație — trebue începută prin remedierea unui rău care dăinuește de mult în țara noastră și care face ca munca productivă a sătenilor să nu fie plătită măcar cu atât ca să-și poată procura obiectele strict necesare.

Sărăcia izvorâtă din dezechilibrul dintre prețurile agricole și cele industriale, este o consecință a speculei și ea poate fi înlăturată și printr'o intensificare, pe tărâmul practic, a unei activități cooperatiste în sensul preconizat de d. Mitiță Constantinescu, ministrul finanțelor.

Conferința Înțelegerii balcanice, cu prilejul căreia s'au desbătut toate problemele cari interesează viața statelor din acest colț al Europei, ne amintește că anii trecuți s'a pus în discuție chestiunea unei colaborări între cooperativele balcanice.

O cooperare directă care ar da producătorilor posibilitatea de a-și plasa ori cumpăra mărfurile, fără a mai recurge la birul costisitor al intermediarilor, este cu atât mai interesantă pentru România, cu cât la balanța importului și exportului țara noastră avea în favoarea ei (1936) un sold de un miliard 690 milioane în relațiile cu Grecia; 157 milioane cu Turcia și 340 milioane cu Jugoslavia.

Incă dela primele începuturi ale Înțelegerii balcanice, d. Tzortzakis, delegatul cooperativelor agricole în consiliul Băncii Agricole a Greciei, a arătat imensul rol pe care-l pot avea cooperativele grație vastei lor raze de acțiune, marei mase populare pe care ele le grupează în jurul lor, și diversității nevoilor economice și sociale

(Continuare in pag. 2-a)

Limba noastră

Femeia care știe latinește...

Primesc dela d. Popescu-Răcari, învățător pensionar, o lungă scrisoare. „Nu mă învoesc, zice el, cu părerea că **aci**, judecat față 'n față cu **aici**, poate fi osândit ca adverb de loc".

Nimeni n'a „osândit" pe **aci**, ca adverb de loc. Am spus numai, după Hașdeu, că **aci** e mai **adesea** adverb de timp, iar **aici** e **totdeauna** adverb de loc. Atât și nimic mai mult. Creangă scrie: **aci** era la Socola, **aci** în Iași, **aci** la mânăstirea și Târgu Neamțului, profesor. Iar Anton Pann: așa dar **de aci înainte** să nu ședem lenevoși.

Mai crede d. Popescu-Răcari că înțelesul „noțiunii **aci** e hotărît și măsurat îngrădit, al lui **aici** e mai larg geograficește, mai întins". Dă ca pildă vorbirea unui soldat: — Domnul colonel nu-i **aci**?

Nu cred că se poate lua această vorbire drept model. E adevărat că **aci** arată locul apropiat, dar nu în opoziție cu **aici**, ci cu **acolo**. Ispirescu scrie: **de ce să mai facem p'acolo tevatură? Să ne îmbăiem ACI.**

D. Popescu-Răcari se plânge apoi că unii scriitori întrebuințează **ca**, în locul lui **decât** și pe **așa** în loc de **atât**.

Drept e că mulți scriitori întrebuințează la întâmplare, se potrivește, nu se potrivește, aceste cuvinte și multe altele. Nu sunt prea vinovați. N'au de unde să știe deosebirea: la școală se învață neologisme, nu limba română.

Ca se întrebuințează cu înțelesul lui **decât**, „după adjective sau adverbe în comparativ, când al doilea termen de comparație fiind acelaș cu primul, se subînțelege totdeauna: **vorba ta e mai dulce ca mierea.** Se compară calitatea de dulce a vorbirii, cu aceeaș calitatea a mierii".

Decât se folosește mai ales când cel de al doilea termen de comparație e deosebit de cel dintâi: **mai multe vorbești decât faci.**

Aceste îndrumări se găsesc în Dicționarul limbii române, întocmit de A. T. Laurianu și I. Massimu. **Dar orice regulă are, firește, și abaterile ei.**

Așa are și înțelesul de atât:

Ș'așa cântă de cu dor,
Frunzele în vânt că sbor;
Ș'așa cântă de cu jale,
De pică frunza pe cale;
Ș'așa cântă de duios,
De pică frunzele jos!

Ba, înseamnă **și atât de mult.** „Pus la începutul propoziției, spune Hașdeu, cu înțeles de „atât de mult", **așa este foarte energic, mai ales în poezie:**

Așa 'mi vine câte-odată
Să dau cu capul de piatră.
Așa 'mi vine uneori
Să beau otravă, să mor...

Păcat că oameni ca Hașdeu nu au două vieți. Am fi avut astăzi, nu încape îndoială, un minunat dicționar al limbii, care ne-ar fi limpezit multe nedumeriri.

Am amintit, nu de mult, într'un articol, proverbul francez: **Copilul hrănit cu vin și femeia care vorbește latinește, n'o sfârșesc bine.** „O tânără gospodină", din București, mă întreabă: „De ce femeia care știe latinește, n'o sfârșește bine? Cum vine asta? Copilul hrănit cu vin am înțeles, dar femeia și latineasca nu înțeleg, și dau din umeri nedumerită".

Se vede că tânăra mea corespondentă știe ceva latinește. Altfel, n'aș putea pricepe nedumerirea și îngrijorarea ei. Lămurirea acestui proverb ne-o dă Quitard în ale sale **Proverbe despre femei:** Impăratul Theophil al Bizanțului n'a voit să ia de nevastă pe frumoasa Icasia, de care era foarte îndrăgostit, din pricină că, odată, i-a răspuns cu atâta duh, încât împăratul s'a îngrozit. Și Icasia n'a ajuns împărăteasă.

„O femeie învățată, spune Jean-Jacques Rousseau, în **Emile sau despre educație**, e urgia bărbatului și a copiilor ei, a prietenilor, a servitorilor, a tuturora. Din minunata înălțime a frumosului ei geniu, își disprețuește toate îndatoririle de femeie... Insă demnitatea unei femei e să nu se vorbească de ea, gloria îi stă în prețuirea bărbatului ei, plăcerile îi sunt în fericirea familiei... Când ai mai bună părere despre o femeie și o întâmpini cu mai mult respect, dacă, intrând în casa ei, o vezi prinsă... de grijile căminului, înconjurată de boarfele copiilor, sau dacă o găsești scriind versuri și, lângă ea, o grămadă de broșuri și bilețele de toate culorile? Orice fată învățată ar rămânea fată toată viața, dacă pe pământ ar fi numai bărbați cu bun simț".

Astăzi, poți să fii om „cult", „învățat", „mare scriitor", și chiar profesor de română, fără să știi boabă latinește. Altădată însă, știința de carte începea cu latina. Când proverbul francez vorbește de femeia, care știe latinește, înțelege femeia cu carte, pe care o zugrăvește Jean-Jaques Rousseau.

Corespondenta mea, tânăra „gospodină", dacă întâmplător știe latinește și poate să amestece puțină poesie în bucătăria căminului, fără să amestece bucătăria în poesie, să n'aibă nici o grijă. N'are de ce să-i fie teamă.

T. PISANI